KIYAMET ALAMETLERİ

Kıyamet Ansızın Olacaktır:

- **أَفَأَمِنُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ**

- ***Şimdi bunlar, kendilerine Allah'ın azabından kapsamlı bir bürümenin gelivermesinden veya onların hiç haberleri yokken kıyametin onlara apansız gelmesinden kendilerini güvende mi buldular?*** [1]

---

[1] Yunus, 12/107.

- وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- ***Göklerin ve yerin gaybı Allah'a aittir. Kıyametin kopması ise, göz açıp kapama gibi veya daha az bir zamandan ibarettir. Şüphesiz Allah, her şeye kadirdir.***[2]

---

[2] Nahl, 16/77.

- Kıyametin ansızın geleceğini Peygamber Efendimiz ise şöyle anlatmaktadır:
- **وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَقَدْ نَشَرَ الرَّجُلَانِ ثَوْبَهُمَا بَيْنَهُمَا، فَلَا يَتَبَايَعَانِهِ وَلَا يَطْوِيَانِهِ،**
- *Muhakkak ki kıyamet kopacaktır. Hem de (alım-satım için) satıcı ile alıcı aralarında elbise açacaklar da satış-alış tamam olmadan ansızın kıyamet kopacak da, o elbisenin dürülmesi mümkün olmayacaktır.*
- **وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَقَدِ انْصَرَفَ الرَّجُلُ بِلَبَنِ لِقْحَتِهِ فَلَا يَطْعَمُهُ،**
- *Yine muhakkak kıyamet kopacaktır. Hem de sağmal devesinin sütünü sağıp gelen kişiye sütü içmek nasip olmayacak,*

- وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَهُوَ يُلِيطُ حَوْضَهُ فَلاَ يَسْقِي فِيهِ،

- *Hem de kişi havuzunu sıvayıp tamir edecek, fakat kıyamet ansızın kopacak da havuzun suyunu kullanmak nasip olmayacak.*

- وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَقَدْ رَفَعَ أُكْلَتَهُ إِلَى فِيهِ فَلَا يَطْعَمُهَا "

- *Kıyamet muhakkak kopacak, hem de yemek yemekte olan kişi lokmasını ağzına götürecek, kıyamet ansızın kopacak da o lokmayı yemek nasip olmayacak"*[3]

---

[3] Buhari.

Kıyametin Vaktini Sadece Allah Bilir:

- Kıyametin kopuş zamanı her gün daha da yaklaşmakta ve bazı alâmetleri ortaya çıkmıştır. Ansızın gerçekleşecek olan kıyametin kopuş zamanına ait bilgi Allah nezdindedir. Allah-u Teala insanların dünyadaki davranışlarının karşılığını görmeleri için kıyametin zamanını insanlardan gizlenmiştir.

- إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

- ***(Kıyamet) saatinin bilgisi, şüphesiz Allah'ın katındadır. Yağmuru yağdırır; rahimlerde olanı bilir. Hiç kimse, yarın ne kazanacağını bilmez. Hiç kimse de, hangi yerde öleceğini bilmez. Hiç şüphesiz Allah bilendir, haberdârdır.***[4]

[4] Lokman, 31/34.

- يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا

- ***İnsanlar, sana (kıyamet) saatini sorarlar; de ki: "Onun bilgisi yalnızca Allah'ın katındadır." Ne bilirsin; belki kıyamet-saati pek yakın da olabilir.***[5]

---

[5] Ahzab, 33/63.

Kıyamet Alametlerinin Zuhurundan Sonra İman Etmek Fayda Vermeyecektir:

- ...يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا قُلِ انْتَظِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ

- ***“Rabbinin bazı alametleri geldiği gün, önceden inanmamış ya da imanında bir hayır kazanmamış olan kimseye artık imanı bir fayda sağlamaz.”***[6]

---

[6] En’am, 158.

- فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّى لَهُمْ إِذَا جَاءَتْهُمْ ذِكْرَاهُمْ

- ***Artık onlar, kıyamet-saatinin kendilerine apansız gelmesinden başkasını mı gözlüyorlar? İşte onun işaretleri gelmiştir. Fakat kendilerine geldikten sonra öğüt alıp-düşünmeleri onlara neyi sağlar?***[7]

---

[7] Muhammed, 47/18.

Kıyamet Kafirlerin Üzerine Kopacaktır:

- Rasulullah buyurdu ki:
- بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ أَيَّامُ الْهَرْجِ يَزُولُ فِيهَا الْعِلْمُ وَيَظْهَرُ فِيهَا الْجَهْلُ
- *"Kıyametin kopmasından önce "herc günleri" (cinayetlerin artacağı) vardır ki, onlarda ilim zail olur ve cehalet meydana çıkar".*
- «مِنْ شِرَارِ النَّاسِ مَنْ تُدْرِكْهُمُ السَّاعَةُ وَهُمْ أَحْيَاءٌ»
- İbn Mes'ûd da: "Ben Peygamber'in: *"Kendileri hayâtta bulunup da kıyametin koptuğu zamana erişen kimseler, insanların şerrlilerindendir"* buyurduğunu işittim" demiştir.[8]

[8] Buhari.

Kıyametin Büyük Alametleri:

- Kıyamet Alametleri ilgili eserlerde “büyük alametler” ve “küçük alametler” olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır:
- Kıyâmetin büyük alâmetleri ise şu hadis-i şerifte toplu olarak zikredilir:
- Huzeyfetu`l-Gifarı anlatıyor:
- **اِطَّلَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْنَا وَنَحْنُ نَتَذَاكَرُ، فَقَالَ: مَا تَذَاكَرُونَ؟**
- Biz bir gün kendi aramızda konuşurken, Hazreti Peygamber yanımıza çıkageldi. Bize *"Ne hakkında konuşuyorsunuz?"* dedi.
- **قَالُوا: نَذْكُرُ السَّاعَةَ،**

- Biz de "Kıyamet gününden konuşuyoruz" diye cevap verdik.
- Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:
- إِنَّهَا لَنْ تَقُومَ حَتَّى تَرَوْنَ قَبْلَهَا عَشْرَ آيَاتٍ – فَذَكَرَ – اَلدُّخَانَ، وَالدَّجَّالَ، وَالدَّابَّةَ، وَطُلُوعَ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا، وَنُزُولَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ، وَيَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ، وَثَلَاثَةَ خُسُوفٍ: خَسْفٌ بِالْمَشْرِقِ، وَخَسْفٌ بِالْمَغْرِبِ، وَخَسْفٌ بِجَزِيرَةِ الْعَرَبِ، وَآخِرُ ذَلِكَ نَارٌ تَخْرُجُ مِنَ الْيَمَنِ، تَطْرُدُ النَّاسَ إِلَى مَحْشَرِهِمْ"
- *"Şüphesiz on alâmet görülmedikçe kıyamet kopmayacaktır. Bunlar; Duman, Deccal, Dâbbetü`l-arz, güneşin batıdan doğmasını, İsa'nın yere inmesi, Ye`cûc ve Me`cuc, doğuda, batıda ve Arap yarımadasında*

olmak üzere üç yer çöküntüsü ve son olarak da Yemen`den çıkarak insanları Mahşere sürecek ateştir.’’[9]

******

- Kıyamet Alametlerinden bazılarının zikredildiği başka bir Hadis’te Rasulullah şöyle buyurmaktadır:
- **لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَقْتَتِلَ فِئَتَانِ عَظِيمَتَانِ، يَكُونُ بَيْنَهُمَا مَقْتَلَةٌ عَظِيمَةٌ، دَعْوَتُهُمَا وَاحِدَةٌ،**
- *"İki büyük ordu birbiriyle harp etmedikçe kıyamet kopmayacaktır. Bu iki camianın ikisi de aynı iddiada oldukları hâlde, aralarında büyük bir harp olacaktır.*

[9] Müslim.

- وَحَتَّى يُبْعَثَ دَجَّالُونَ كَذَّابُونَ، قَرِيبٌ مِنْ ثَلاَثِينَ، كُلُّهُمْ يَزْعُمُ أَنَّهُ رَسُولُ اللَّهِ،
- *Otuza yakın yalancı mel'ûn Deccâller türemedikçe kıyamet kopmayacaktır. Bu Deccâllerin hepsi: 'Ben Allah'ın Rasûlü'yüm! iddiasında bulunacaktır.*
- وَحَتَّى يُقْبَضَ الْعِلْمُ وَتَكْثُرَ الزَّلاَزِلُ، وَيَتَقَارَبَ الزَّمَانُ، وَتَظْهَرَ الْفِتَنُ، وَيَكْثُرَ الْهَرْجُ: وَهُوَ الْقَتْلُ،
- *Yine (hakîkî âlimlerin vefâtıyle) İslâmî ilimler inkıraza uğramadıkça, zelzeleler çoğalmadıkça, zaman tekarub edip gece-gündüz bir olmadıkça, fitneler zuhur etmedikçe, adam öldürme vak'aları çoğalmadıkça kıyamet kopmayacaktır.*

- وَحَتَّى يَكْثُرَ فِيكُمْ الْمَالُ فَيَفِيضَ حَتَّى يُهِمَّ رَبَّ الْمَالِ مَنْ يَقْبَلُ صَدَقَتَهُ، وَحَتَّى يَعْرِضَهُ عَلَيْهِ، فَيَقُولَ الَّذِي يَعْرِضُهُ عَلَيْهِ: لَا أَرَبَ لِي بِهِ،

- *Yine aranızda mal çoğalıp sel gibi akmadıkça, hattâ mal o derece çoğalacak ki, mal sahibi malının zekâtını kim kabul eder diye endişelenecek, hattâ mal sahibi bâzı kimselere zekât vermek isteyecek, fakat o kişi 'Benim zekâta ihtiyâcım yok' diyecek; işte bunlar olmadıkça kıyamet kopmayacaktır.*

- وَحَتَّى يَتَطَاوَلَ النَّاسُ فِي الْبُنْيَانِ، وَحَتَّى يَمُرَّ الرَّجُلُ بِقَبْرِ الرَّجُلِ فَيَقُولُ: يَا لَيْتَنِي مَكَانَهُ،

- *Yine halk yüksek binalar yapmak yarışına çıkmadıkça ve bir kimse ölen bir kimsenin kabri yanından geçerken 'Keşke bunun yerinde ben olaydım!' diye ölümü temenni etmedikçe kıyamet kopmayacaktır.*

- **وَحَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا، فَإِذَا طَلَعَتْ وَرَآهَا النَّاسُ – يَعْنِي آمَنُوا – أَجْمَعُونَ، فَذَلِكَ حِينَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ، أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا،**

- *Yine böyle güneş batı tarafından doğup insanlar bu (âdete aykırı) hâdiseyi görünce toptan îmân edecekler. Fakat 'Bu îmân, evvelce îmân etmemiş olan yâhud îmânında hayır ve fazilet kazanmayan kimselerin îmânları kendilerine fayda vermeyeceği bir zamandır‘ Muhakkak ki kıyamet şüphesiz kopacaktır.*

- وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَقَدْ نَشَرَ الرَّجُلاَنِ ثَوْبَهُمَا بَيْنَهُمَا، فَلاَ يَتَبَايَعَانِهِ وَلاَ يَطْوِيَانِهِ، وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَقَدِ انْصَرَفَ الرَّجُلُ بِلَبَنِ لِقْحَتِهِ فَلاَ يَطْعَمُهُ، وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَهُوَ يُلِيطُ حَوْضَهُ فَلاَ يَسْقِي فِيهِ، وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَقَدْ رَفَعَ أُكْلَتَهُ إِلَى فِيهِ فَلاَ يَطْعَمُهَا "
-

- *Hem de (alım-satım için) satıcı ile alıcı aralarında elbise açacaklar da satış-alış tamam olmadan ansızın kıyamet kopacak da, o elbisenin dürülmesi mümkün olmayacaktır. Yine muhakkak kıyamet kopacaktır. Hem de sağmal devesinin sütünü sağıp gelen kişiye sütü içmek nasip olmayacak, hem de kişi havuzunu sıvayıp tamir edecek, fakat kıyamet ansızın kopacak da havuzun suyunu kullanmak nasip olmayacak.*

Kıyamet muhakkak kopacak, hem de yemek yemekte olan kişi lokmasını ağzına götürecek, kıyamet ansızın kopacak da o lokmayı yemek nasip olmayacak.[10]

---

[10] Buhari.

Kıyamet Kopmadan Çıkacak Olan Duhân (Duman):

- Duman anlamına gelen duhan da kıyâmetin büyük alametlerinden biridir. Kıyâmetin vukuundan önce dünyayı bir duman bulutu kaplayarak, kırk gün ve kırk gece kalacak, mü'minler nezleye tutulmuş gibi, kâfirler ise sarhoş gibi olacaklardır.

Deccal'in Ortaya Çıkışı:

- Deccal, kıyamette zuhur edecek yalancı bir kişidir, İslâm Dinini ve Müslümanları ifsat edip, kötülüğe ve bozgunculuğa sevk etmek isteyecektir. Deccal'in sağ gözünün kör olduğu, iki gözünün arasında "kâfir" yazdığı, çocuğunun olmadığı, Medine'ye ve Mekke'ye giremeyeceği, zuhur etmesinden sonra yeryüzünde kırk gün kalacağı, bu süre içerisinde istidrac türünden bazı olağanüstü olaylar göstereceği, daha sonra da yine kıyâmetin büyük alametlerinden olan Hz. İsa'nın yeryüzüne inmesiyle onun tarafından öldürüleceği sahih hadislerde belirtilmiştir.[11]

[11] Buhâri, Fiten, 26; Müslim, Fiten, 37, 39, 40, 91, 101, 110, 112.

Dabbetü’l-Arz:

- وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ

- ***"Kendilerine söylenmiş olan başlarına geldiği zaman, yerden bir çeşit hayvan (dâbbe) çıkarırız ki o, onlara, insanların âyetlerimize kesin olarak inanmadıklarını söyler"***[12]

---

[12] Neml, 27/82.

- Rasulullah buyurdular ki:

- إِنَّ أَوَّلَ الْآيَاتِ خُرُوجًا، طُلُوعُ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا، وَخُرُوجُ الدَّابَّةِ عَلَى النَّاسِ ضُحًى، وَأَيُّهُمَا مَا كَانَتْ قَبْلَ صَاحِبَتِهَا، فَالْأُخْرَى عَلَى إِثْرِهَا قَرِيبًا

- *"Çıkacak olan kıyâmet alametlerinden ilki, güneşin batı tarafından doğması ile, bir kuşluk vakti insanlara karşı bir dâbbenin (hayvanın) zuhurudur. Bu iki alametten biri, arkadaşından evvel olur. Akabinde diğeri de onun izi üzerinde yakın olarak meydana gelir"*[13]

---

[13] Müslim.

- "Yer hayvanı" anlamına gelen dâbbetü'l-arzla ilgili âyetlerde belirtildiğine göre ilâhî hüküm gerçekleşince yerden bir dâbbe (hareket eden varlık) çıkarılacak ve insanların Allah'ın âyetlerine inanmadıklarını söyleyecektir. Mahiyeti konusunda herhangi bir bilgi bulunmadığından dâbbetü'l-arzın çıkacağına inanmakla yetinmek bu konudaki en isabetli tutumdur.

Güneşin Batıdan Doğması:

- Rasulullah buyurdular ki:

- وَحَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا، فَإِذَا طَلَعَتْ وَرَآهَا النَّاسُ – يَعْنِي آمَنُوا – أَجْمَعُونَ، فَذَلِكَ حِينَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ، أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا،

- *Yine böyle güneş batı tarafından doğup insanlar bu (âdete aykırı) hâdiseyi görünce toptan îmân edecekler. Fakat 'Bu îmân, evvelce îmân etmemiş olan yâhud îmânında hayır ve fazilet kazanmayan kimselerin îmânları kendilerine fayda vermeyeceği bir zamandır'*[14]

---

[14] Buhari.

Hz. İsa’nın Tekrar Yeryüzüne İnmesi:

- Bazı hadislerde belirtildiğine göre Kıyâmetin vukuundan önce Hazreti İsa yeryüzüne inecek, hristiyanları İslâm'a davet edecek, Deccâl'i öldürecek, Hz. Muhammed’in şeriatı ile hükmedecektir. Bu konudaki hadislerden bir tanesinde Peygamber Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

- وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَيُوشِكَنَّ أَنْ يَنْزِلَ فِيكُمْ اِبْنُ مَرْيَمَ حَكَمًا عَدْلًا، فَيَكْسِرَ الصَّلِيبَ، وَيَقْتُلَ الْخِنْزِيرَ، وَيَضَعَ الْجِزْيَةَ، وَيَفِيضَ الْمَالُ حَتَّى لَا يَقْبَلَهُ أَحَدٌ، حَتَّى تَكُونَ السَّجْدَةُ الْوَاحِدَةُ خَيْرًا مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا

- *Nefsim kudret elinde olan Zat-ı Zülcelal'e yemin ederim! Meryem oğlu İsa'nın, aranıza (bu şeriatle hükmedecek) adaletli bir hakim olarak ineceği, istavrozları kırıp, hınzırları öldüreceği, cizyeyi (Ehl-i*

Kitap'tan) kaldıracağı vakit yakındır. O zaman, mal öylesine artar ki, kimse onu kabul etmez; tek bir secde, dünya ve içindekilerin tamamından daha hayırlı olur.

- **ثُمَّ يَقُولُ أَبُو هُرَيْرَةَ: " وَاقْرَءُوا إِنْ شِئْتُمْ: {وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ، وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا}»**

- Sonra Ebu Hureyre der ki: "Dilerseniz şu ayeti okuyun: ***"Kitap ehlinden hiçbir kimse yoktur ki, ölümünden önce O'nun (İsa'nın) hak peygamber olduğuna iman etmesin. Kıyamet gününde ise İsa onlar aleyhine şahitlik edecektir"*** (Nisa 159).[15]

[15] Buhari.

Ye'cûc Ve Me'cûc'ün Çıkması:

- Kıyâmetin vukuundan önce çıkarak" yeryüzünde bozgunculuk yapacak" olan asılları ve soyları belirsiz iki insan topluluğudur. Hz. Zülkarneyn'in önlerine yaptığı seddin yıkılarak açılması ile yeryüzüne dağılacaklar insanlara saldıracak, kentleri yakıp-yıkarak harabe haline getireceklerdir. Bazı rivayetlerde bu seddin Çin seddi olduğu zikredilir.
- حَتَّى إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا لاَ يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلاً
- ***(Zülkarneyn) Nihayet iki dağ arasına ulaştığında onların önünde, hemen hiçbir sözü anlamayan bir kavim buldu.***
- قَالُوا يَا ذَا الْقَرْنَيْنِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَى أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا

- ***Dediler ki: Ey Zülkarneyn! Bu memlekette Ye'cûc ve Me'cûc bozgunculuk yapmaktadırlar. Bizimle onlar arasında bir sed yapman için sana bir vergi verelim mi?***[16]

******

- حَتَّى إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ

- ***Nihayet Ye'cûc ve Me'cûc (sedleri) açıldığı ve onlar her tepeden akın ettiği zaman;***[17]

---

[16] Kehf, 18/94.
[17] Enbiya, 21/96.

Doğuda, Batıda, Arap Yarımadasında Olmak Üzere Üç Bölgede Yer Çöküntülerinin Meydana Gelmesi:

Yemen’den Bir Ateşin Çıkması:

Kıyametin Küçük Alametleri:

- Hadis-i Şeriflerde zikredilen Kıyametin küçük alametleri ise şunlardır:
- 1. İnsanların bina yapmakta birbiriyle yarışmaları,
- 2. İnsanların ölümü temenni etmeleri,
- 3. Câriyenin efendisini doğurması,
- 4. Hicaz`da bir ateşin çıkması,
- لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَخْرُجَ نَارٌ مِنْ أَرْضِ الْحِجَازِ تُضِيءُ أَعْنَاقَ الْإِبِلِ بِبُصْرَى

- Rasulullah buyurdu ki: *Hicaz'da bir ateş çıkıp Busra`da (Şam yakınlarında bir yer) develerin ayaklarını aydınlatmadıkça kıyamet kopmaz.*[18]
- 5. Fırat nehrinin sularının çekilerek, nehir yatağından altın çıkması[19]
- **يُوشِكُ الْفُرَاتُ أَنْ يَحْسِرَ عَنْ كَنْزٍ مِنْ ذَهَبٍ، فَمَنْ حَضَرَهُ فَلَا يَأْخُذْ مِنْهُ شَيْئًا**
- 6. İkisi de hak iddiasında bulunan iki büyük İslâm ordusunun birbiriyle savaşması
- 7. İslâmî ilimlerin ortadan kalkması, cehaletin artması.

[18] Buhari, Müslim.
[19] Buhari, Müslim.

- 8. Depremlerin çoğalması.
- 9. Zamanın yaklaşması, gece ile gündüzün eşit olması.
- 10. Cinâyetlerin çoğalması, fitnelerin zuhur etmesi.
- 11. Yahudilerle Müslümanların savaşmaları. Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur:
- **لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يُقَاتِلَ الْمُسْلِمُونَ الْيَهُودَ، فَيَقْتُلُهُمُ الْمُسْلِمُونَ حَتَّى يَخْتَبِئَ الْيَهُودِيُّ مِنْ وَرَاءِ الْحَجَرِ وَالشَّجَرِ، فَيَقُولُ الْحَجَرُ أَوِ الشَّجَرُ: يَا مُسْلِمُ يَا عَبْدَ اللهِ هَذَا يَهُودِيٌّ خَلْفِي، فَتَعَالَ فَاقْتُلْهُ، إِلَّا الْغَرْقَدَ، فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرِ الْيَهُودِ**
- *Müslümanlarla Yahudiler harp etmedikçe kıyamet kopmayacaktır.*

Müslümanlar onları öldürecekler. Hattâ Yahudi taşın ve ağacın arkasına saklanacak. Taş veya ağaç da: Ey müslüman, ey Allah'ın kulu, şu arkamdaki yahûdidir. Hemen gel de onu öldür! diyecektir. Yalnız Ğarkad müstesna! Çünkü o yahûdilerin ağaçlarındandır.[20]

- 12. Zinanın açıkça işlenmesi, içki tüketiminin artması, kadınların çoğalıp erkeklerin azalması.
- 13. Kahtân`dan bir kişinin çıkarak, insanları asası ile sevk etmesi.
- Rasulullah buyurdu ki:
- **لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَخْرُجَ رَجُلٌ مِنْ قَحْطَانَ، يَسُوقُ النَّاسَ بِعَصَاهُ**

[20] Müslim.

- *Kahtan’tan asasıyla insanları yönlendiren bir adam çıkmadıkça kıyamet kopmaz*[21]*.*

---

[21] Buhari.

Ahlaki Bozulmayla İlgili Kıyamet Alametlerinin Değerlendirilmesi:

- Dinî hayatın zayıflamasına dair ahlâkî alâmetlerin bir kısmı sahih hadislerle sabit olduğundan bu konuda âlimler arasında önemli sayılabilecek bir görüş ayrılığı yoktur. Hadislerde sözü edilmeyen, fakat literatürde kıyamet alâmetleri içinde sayılan toplumsal değişimle ilgili olayları içeren rivayetlerin o devirde yaşayan müellifler tarafından uydurulmuş olması kuvvetle muhtemeldir.
- Resûl-i Ekrem'in müslümanları uyardığı ve kıyamet alâmeti olarak zikrettiği ahlâkî bozuluş ve dinî hayatın yozlaşması esasen ferdin ve toplumun helak olması anlamında bir kıyamet alâmeti olup kâinattaki kozmolojik düzenin yıkılması mânasına gelmez. Aksi takdirde sözü edilen yıkılışın bugüne kadar gerçekleşmesi gerekirdi. Çünkü ahlâkî bozuluş kategorisindeki alâmetlerin Asr-ı saâdet'ten itibaren sıkça vuku bulduğu şüphesizdir.

Kıyamet Alametlerine Bakışımız Nasıl Olmalı?

- Prof. Dr. Hayrettin Karaman bu soruya şöyle cevap veriyor:
- 1.İman bakımından: Allah Teâlâ ve O'nun elçisi bunlardan bahsettikleri için mümin bunlara inanır, "nasıl açıklanmışlarsa öylece var olacak, yapacaklarını yapacaklardır" der.
- 2.Amel bakımından: Küçük büyük alâmetler zuhûr ettikçe kıyâmetin yaklaştığını anlar, kendini buna göre hazırlar, hayatına ve programlarına bu çerçevede çekidüzen verir. Esasen Allah'a ve âhirete inanan, sorumluluk duygusu taşıyan şuurlu bir mümin için şu ölümlü dünyada geçirdiği her anın onu hayatın sonuna doğru taşıdığını bilmesi, âhir zaman peygamberinin gönderildiğinden haberdar olması, küçük alâmetlerin içinde yaşaması derlenip toparlanmak, hesaba hazır yaşamak için yeterlidir. Onun büyük alâmetleri beklemeye de, tevil ederek anlamaya ve tabileştirmeye çalışmaya da ihtiyacı yoktur.

Kıyamet Alametleriyle İlgili Rivayetlerin Değerlendirilmesi:

- Hadislerde dinî yozlaşmayı ve ahlâkî bozuluşu haber veren olayların kâinatın kozmik düzeninin yıkılışına işaret eden belirtiler olmaktan çok ferdi ve toplumu yok oluşa götüren birer alâmet olduğunu kabul etmek daha isabetli bir hüküm olmalıdır. Resûl-î Ekrem'e atfedilen rivayetlere dayanılarak kıyamet alâmetleri arasında zikredilen ve Kur'an'da haklarında bilgi bulunmayan deccâlin çıkışı, mehdînin zuhuru ve Hz. İsâ'nın gökten inişine dair inançlara gelince, Selefiyye dışındaki Sünnîler'in de kabul ettiği epistemolojik anlayışa göre İslâm akaidi açısından bunlara inanma mecburiyeti yoktur.
- Zira bunlar Kur'an'la sabit olmadığı gibi mütevâtir hadislerle de teyit edilmiş değildir, Her şeyden önce nüzûl-i İsâ inancına dayanak teşkil eden rivayetlerdeki bilgiler Hz. İsâ'nın tabii bir şekilde öldürüldüğünü bildiren âyetlerle çelişmekte ayrıca Resûl-i Ekrem'in ardından

peygamber gelmeyeceği ve her insanın belli bir süre yaşadıktan sonra öleceği gerçeğine aykırı düşmektedir.

- Nüzûl-i İsa’nın hıristiyanlara ait bir inanç olduğunu dikkate alarak Kur'an'la uyuşmayan bu tür âhâd rivayetlerin tedvin döneminde hıristiyanlardan İslâm akaidine intikal etmiş olabileceği ihtimalini de göz ardı etmemek gerekir. Deccâl inancı konusundaki son araştırmaların ortaya koyduğuna göre bu rivayetlerde çelişkili bilgiler vardır sahih olanların ise deccâlin ulûhiyyet niteliklerine sahip harikulade bir insan değil kötülüğü temsil eden bir tip olduğu tarzında yorumlanması gerekir.
- Buhari ve Müslim gibi hadis âlimleri eserlerinde mehdî hakkındaki rivayetlere yer vermemişlerdir. Mehdînin zuhuruna ilişkin Tirmizî ve Ebû Dâvûd rivayetlerini nakleden râvilerin güvenilir olmadığı cerh ve ta'dîl âlimlerince belirtilmiştir. Ayrıca mehdînin insanların hidayete ermesini sağlayacak harikulade bir güce sahip kılınması,

peygamberlerin bile tâbi olduğu sünnetullahı ortadan kaldıran bir anlayıştır.

- Mehdî İnancının oluşmasında Ehl-i beyt'e mensup imamlara yapılan eziyetlerin ve müslümanlar arasında meydana gelen üzücü olayların etkisinin bulunduğu kabul edilmektedir. Bu inancın ilk defa Şîa'da görülmesi bunun bir delili sayılmalıdır. Ayrıca bazı rivayetlere dayandırılan deccâl, mehdî ve nüzûl-i İsâ gibi harikulade olayların Kur'an'ın kesin açıklaması-na göre kıyametin ansızın vuku bulacak olması gerçeğiyle bağdaşmadığını söylemek gerekir.